



Siyaset Bilimi Eğitiminde Bir Aktif Öğrenme Yöntemi Olarak Romanlar

Evşen ALTUN ASLAN¹

Özet

Son yıllarda teknolojinin ve dijitalleşmenin her alanda etkisinin arttığı görülmektedir. Siyasal alandan, ekonomik alana, eğitim alanından sağlık alanına kadar pek çok alan bu yeni yapının gerekliliklerine uygun bir biçimde yeniden yapılandırılmaktadır. Bu süreçte, eğitim alanında teknolojinin imkân ve fırsatlarından yararlanarak derslere öğrencilerin etkin katılımını sağlayacak eğitim ve öğretim materyali geliştirilmesinde geleneksel öğrenim yöntemlerinin dışlanarak aktif öğrenim yöntemleri sorgulanmaya başlamıştır. Film izlemek, simülasyonlar geliştirmek, müzik veya podcast dinlemek gibi öğrenim yöntemleri öğrencinin öğrenim sürecine aktif olarak katılmasını sağlayan yöntemler arasında kabul edilmektedir. Nitekim siyaset bilimi gibi kuram ve kavramları karmaşık olan bir disiplinin öğrenim sürecinde aktif öğrenim yöntemlerinden yararlanmak önemli bir konu haline gelmiştir. Bu çalışma siyaset bilimi eğitiminde roman okumalarının ve yapılan analizlerin öğrencilerin aktif öğrenme süreçlerine katkıda bulunup bulunmayacağı ve romanın aktif bir öğrenme yöntemi olarak kabul edilebilirliğinin imkânını sorgulamaktadır. Bu eksende araştırmanın verileri Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi tezli yüksek lisans programı kapsamında Sınıf ve Toplumsal Eşitsizlikler başlıklı dersi alan öğrencilerle gerçekleştirilen odak grup görüşmelerine dayanmaktadır. Araştırma öğrencilerin derste görmüş oldukları kuram ve kavramlar ekseninde yapmış oldukları roman okumalarının ve ardından kendi ifadeleri ile yapmış oldukları analizlerin, aktif öğrenme sürecinde etkili olduğunu bulgulamıştır.

Anahtar kelimeler: Siyaset Bilimi Eğitimi, Aktif Öğrenme, Roman

Jel Kodu: I29, Z19

Novel as an Active Learning Method on Political Science Education

Abstract

In recent years, it is seen that the impact of technology and digitalization has increased in every field. From the political sphere to the economic sphere, from education to health, many fields are being restructured in accordance with the requirements of this new structure. In this process, active learning methods have started to be questioned by excluding traditional learning methods in the development of educational and training materials that will enable students to participate effectively in lessons by utilizing the possibilities and opportunities of technology in the field of education. Learning methods such as watching movies, developing simulations, listening to music or podcasts are accepted as methods that enable students to actively participate in the learning process. As a matter of fact, it has become an important issue to utilize active learning methods in the learning process of a discipline with complex theories and concepts such as political science. This study questions whether novel readings and analyses will contribute to student' active learning processes and whether it can be accepted as an active learning method. In this regard, the data of the research is based on focus group interviews with students taking the course titled Class and Social Inequalities within the scope of the master's program with thesis in Political Science and Public Administration at Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Social Sciences. The research found that students' having the opportunity to present their novel analyses with their own expressions on the aims of the theories and concepts they had seen in the course was effective in the active learning process.

Keywords: Political Science Education, Active Learning, Novel

Jel Codes: I29, Z19

ATIF ÖNERİSİ (APA): Altun Aslan, E. (2025), Siyaset Bilimi Eğitiminde Bir Aktif Öğrenme Yöntemi Olarak Romanlar. *İzmir İktisat Dergisi*. 40(1). 96-116. Doi: 10.24988/ije.1491552

¹ Doktor Öğretim Üyesi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü. Burdur, Türkiye. **EMAIL:** ealtunaslan@mehmetakif.edu.tr **ORCID:** 0000-0001-7703-1890

1. GİRİŞ

Öğrenme süreci öğrenci ve öğretici ilişkisini, kullanılan materyalleri, sahip olunan koşulları da içerisine alan çok boyutlu bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Geleneksel öğretim teknikleri öğreticinin etken buna karşılık öğrenenlerin edilgen olduğu bir model olarak kabul edilmektedir. Buna karşılık öğrencilerin etkin olduğu öğrenci ve öğretmen ilişkilerini arttıran aktif öğretim teknikleri de bulunmaktadır (Pratton ve Hales, 1986). Aktif öğretim yönteminde öğretmenler öğrencilerinin derse/konuya ilgilerini sürdürebilmelerini sağlamak için aktif öğrenme yöntemlerinden faydalanmaktadır (Da Vinha, 2021: 741). Aktif öğrenme sürecinde görsel, işitsel, sözlü ve bedensel faaliyetlerle öğrenciler öğrenme sürecine dahil olmaktadır (Pashoğlu Yurtsever, Keleş ve Ermihan, 2022). Günümüzde yaygın olarak öğretim faaliyetlerinde geleneksel yöntemler kullanılmaktadır. Öğreticinin derse ilişkin konuyu öğrenciye ders saatlerinde aktardığı ve öğrencilerin bilgi düzeylerinin, bir başka ifade ile ne öğrenip öğrenmediklerinin klasik veya çoktan seçmeli sınavlarda anlaşılmaya çalışıldığı bu öğretim tekniği, ilkokuldan üniversiteye kadar her bir öğretim kademesinde yaygın olarak kullanılmaktadır (McCarty ve Anderson, 2000: 279). Ancak bu öğretim biçimi, öğretici ve öğrenen arasında pasif bir ilişkinin yeniden üretilmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda öğreten ve öğrenen arasındaki ilişkinin etkileşime bağlandığı, öğretim ve öğrenim sürecinin işbirliği ekseninde yürütüldüğü aktif öğrenim yöntemleri ön plana çıkmaktadır. Çünkü aktif öğrenme, öğrencilerin öğrenme sürecine etkin bir biçimde katılımını sağlamaktadır (Archer ve Miller, 2011: 429). Öğrenciler bu yöntemle eleştirel düşünmeyi öğrenir ve ilgili konuda derinlemesine bilgi edinebilir (Kirschner, 2012: 753; Pollock, Hamann ve Wilson 2011: 49).

Aktif öğrenimde genellikle deneysel öğrenme, teknolojiye dayanarak simülasyonların kullanımı, filmlerin kullanımı gibi yöntemler kullanılmaktadır. Bu yöntemler öğrencilerin tartışma becerilerini geliştirdiği ve konuya ilgilerini arttırdığı için geleneksel öğrenim yöntemlerinden farklıdır (Green ve Klug, 1990; Lightcap, 2009; Shellman ve Turan, 2006). Bu eksende tarihten, coğrafyaya, matematikten, kimyaya kadar hem sosyal hem de fen bilimleri disiplinlerinde aktif öğrenme yöntemi kullanılarak öğrencilerin tartışma becerileri ile birlikte anlatılan konulara ilgileri arttırılarak, derinlemesine bilgi sahibi olmaları sağlanmaktadır.

Sosyal bilimler alanında yer alan siyaset bilimi eğitiminin de tarihsel süreçte teknolojinin gelişimiyle birlikte nasıl olması gerektiği üzerine siyaset bilimcilerin araştırmalar ve çalışmalar yaptıkları görülmektedir (Craig, 2014). 21. yüzyılın dijital çağında yetişen gençler bilgisayarlar, akıllı telefonlar, tabletler, bilgisayar oyunları gibi pek çok teknolojik araçlara maruz kalmaktadırlar. Tutum ve davranışları ile birlikte öğrenme tarzları da buna göre şekillenmektedir. Yani dünyaya teknolojik bir lens ile baktıkları söylenebilir (Gokcek ve James, 2021: 129). Zira siyaset bilimi eğitimi de zor, karmaşık, soyut ve teorik konulara sahip bir eğitim olarak kabul edildiğinden, eğitimin öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yardımcı olacak, ulaşılabilir, ilgi çekici, öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak ve teknolojinin de imkânlarından faydalanacak şekilde olması önemlidir. Bu noktada siyaset bilimi eğitiminde aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması önemli bir konu haline gelmiştir (Kehl, 2002). Bu eksende siyaset bilimi alanında pek çok aktif öğrenim ve öğretim yönteminin kullanıldığı söylenebilir. Bunlar arasında müzik (Hawn, 2013; Rozinski, 2015), filmler (Bostock, 2011; O'Meara, 1976), simülasyonlar (Bernstein ve Meizlish, 2003; Lay ve Smarick 2006) sayılabilir. Buna karşılık yazılı materyaller, geleneksel öğrenim ve öğretim yönteminin birincil araçları olarak da yüzyıllardır kullanılmaktadırlar. Ayrıca her ne kadar dijital çağın getirmiş olduğu teknolojik imkânlar bilgiye erişimi kolaylaştırıyor gibi görünse de bu durumun bireylerin metin okuryazarlıklarını olumsuz yönde etkileyebileceği göz önünde bulundurulmalıdır (Becker, 2011'den aktaran Gokcek ve James, 2021: 129). Bu bilgilerden hareketle, bu araştırma ders kitapları dışında yazılı bir materyal olarak romanların siyaset bilimi eğitiminde aktif öğrenimin bir parçası olarak kabul edilebilme imkânını sorgulamaktadır. Araştırmanın verileri Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi tezli yüksek lisans programı

kapsamında 2022-2023 ve 2023-2024 güz dönemi içerisinde yazarın Sınıf ve Toplumsal Eşitsizlikler dersini alan toplamda 7 öğrenci ile iki ayrı tarihte yapılmış odak grup görüşmelerine dayanmaktadır. Araştırma öğrencilerin derste görmüş oldukları kuram ve kavramlar ekseninde yapmış oldukları roman okumalarının ve ardından kendi ifadeleri ile yapmış oldukları analizin, aktif öğrenme sürecinde etkili olduğunu bulgulamakta ve romanların aktif öğrenme yöntemi içerisinde yer alabilecek bir materyal olduğunu göstermektedir.

1.1 Aktif Öğrenme Nedir?

Eğitim, bireye bilgi ve beceri kazandırarak, nitelikli bir birey olmasını sağlayan bir süreci anlatmaktadır (Şenel, 2018: 3). Eğitimin toplumsal gelişmeyi ve toplumsal ilerlemeyi sağlayarak bireylerin toplumsal hiyerarşi içerisinde konumlanmasını etkileyen önemli bir rolü bulunmaktadır (Dewey, 2019). Dolayısıyla eğitim, bireyin sosyal, ekonomik, kültürel gelişimi ile birlikte bağımsız düşünme becerisinin gelişimini sağlayan önemli bir toplumsal kurumdur (Gümüş, 2015: 2). Eğitim kavramı ile birlikte kullanılan pek çok kavram da bulunmaktadır. Bu kavramlardan biri öğretimdir. Öğretim, öğreticiler tarafından öğrenenlere bilişsel, duyuşsal ve motor becerilerini çeşitli araç ve gereçlerle kazandırmaya yönelik bilgi aktarımıdır (Tüzel, 2016: 7). Öğrenim ise, bireylerin diğer birey, grup ve kurumlarla etkileşimleri sonucunda edindikleri bilgiler ekseninde ortaya çıkan davranış değişikliği olarak kabul edilmektedir. Öğretim de öğrenim ile ilişkilidir. Nitekim öğretim, öğrenmeyi sağlamaya yardımcı olan tüm faaliyet ve etkinlikler olarak karşımıza çıkmaktadır (Şenel, 2018: 7-8).

Eğitim alanı pek çok alanı etkilediği gibi pek çok alandan da etkilenen disiplinler arası bir alan olma özelliğini taşımaktadır. Özellikle bilgi ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler eğitim alanını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu ekseninde temel öğretim araçları olan, kitap, dergi gibi basılı materyallerin yanında teknolojinin gelişimi ile birlikte görsel ve işitsel iletişim araçlarının eğitim ve öğretim alanında kullanıldığı görülmektedir. Nitekim bu araçlar bilginin paylaşımını kolaylaştırdığı gibi öğrenimi de kolaylaştırmaktadır (Gümüş, 2015: 3). Ancak teknolojinin sağladığı hızlı bilgiye ulaşma imkânı, bilgi ve becerilerin üretildiği süreden çok daha kısa sürede eskimesine sebep olmaktadır. Böyle bir bilgi yoğunluğunun var olduğu toplumsal düzende geleneksel öğretim yöntem ve teknikleriyle öğrenme ihtiyacının karşılanması arasındaki dengeyi sağlamak ve hangi yöntem ve tekniğinin daha kullanışlı veya faydalı olacağını belirlemek de zorlaşmaktadır (Şahin, 2005: 442). Bu noktada öğrenme sürecinde öğrenenlerin sorumluluk aldığı, soru sorduğu, öğrenmenin nasıl gerçekleştirileceği, öğrenme ile ilgili eksikliklerin neler olduğu üzerine düşünen, çözümler üreten, düşünmenin aktifleştiği bir öğretim ve öğrenim sürecinin inşa edilmesi gerekmektedir (Arslan, 2006: 94; Ün Açıkgöz, 2001: 53). Anlaşılması zor olan konu ve kavramların öğrencilere aktarılmasında, öğrencilerin bu kavramları öğrenip, içselleştirmesinde etkili olacak öğretim metodlarını bulmak ve bu ekseninde yeni yaklaşımlar geliştirmek çok önemli bir konu haline gelmiştir. Zira etkili bir öğretim tekniği öğrencilerin ilgilenmedikleri veya anlaşılması zor konuları bile kolaylıkla anlamalarına yardımcı olmaktadır (Valeriano, 2013: 52). İşte bu noktada aktif öğrenme yöntemleri ön plana çıkmaktadır.

Aktif öğrenme, geleneksel öğrenmeden farklı olarak, bilginin ortaya çıkarılması sürecinde öğreticinin öğrenenlere danışmanlık yaparak yol gösterdiği (Lunenberg ve Volman, 1999: 432) ve öğrenenlerin de tüm öğrenme aşamalarında görev ve sorumluluk aldığı, iş birliği esasına dayanan bir süreçtir. Aktif öğrenme, öğrenenin derse yönelik motivasyonunu ve derse katılımını arttırmaktadır. Ayrıca öğrenme sürecinde öğretici ve öğrenen arasında iş birliğini arttırdığı için, sınıf içi rekabeti azaltarak, etkileşimi ve dayanışmayı da arttırmaktadır (Arslan, 2006: 95). Nitekim öğrenme, temelinde gelişim ve etkileşimin olduğu sosyal bir süreç olarak kabul edildiğinden aktif öğrenme sayesinde öğretici ve öğrenen arasında etkileşimin artacağı ve bunun öğrenme sürecini de olumlu etkileyeceği beklenmektedir (Ün Açıkgöz, 2001: 56). Aktif öğrenme ile birlikte öğrenenler, planlama, organize etme, düşünme, sorgulama, eleştirme, bilgi yaratımı gibi yetkinlikleri kazanırlarken; öğreticiler de

öğrenenlerin bu sorumlulukları almalarına yardımcı olurlar (Aydede Yalçın, 2017: 518). Bunun için de öğretmenlerin gerekli araç ve gereçlere sahip olmaları gerekmektedir. Aktif öğrenmede kullanılacak yöntem ve teknikler, öğretilecek konunun niteliğine, öğrenenin düzeyine göre değişmektedir (Keyser, 2000: 35). Zira sınıf ortamının uygun olmaması, gerekli olan malzemelerin, teknolojik donanımın eksikliği aktif öğrenme sürecini engellemektedir (Cook ve Hazelwood, 2002: 298). Bu bilgilerden hareketle, geleneksel öğretim ve öğrenim yöntemlerinin aksine teknolojinin gelişmesi ve bilgi toplumunda yaşanıyor olmasından kaynaklı olarak sosyal ve fen bilimleri alanında aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılmaya başladığı söylenebilir. Bu çalışma ise, kendini sosyal bilimler alanında siyaset bilimi eğitiminde aktif öğrenme yöntemlerinin kullanımı ile sınırlandırmıştır. Dolayısıyla çalışmanın devamında siyaset bilimi eğitiminde kullanılan aktif öğrenme yöntemleri açıklanacaktır.

1.2. Siyaset Bilimi Eğitiminde Aktif Öğrenme

Siyaset bilimi, siyasal sistemlerin, hükümetlerin, siyasal partilerin, baskı gruplarının ve diğer siyasal kurumların nasıl çalıştığını anlamak, siyasal davranışların nedenlerini ve sonuçlarını inceleyerek genel teori ve ilkelerin siyaset bilimciler tarafından oluşturulduğu bir bilim dalıdır (Eldem, 2020: 38). Güç, otorite, adalet, eşitlik gibi kavramların yanı sıra bireylerin siyasal karar alma süreçlerine katılımını inceleyen siyasal davranış, toplumsal hareketler gibi konular siyaset biliminin inceleme konuları arasında yer almaktadır (Ray, 1986: 112). Bu doğrultuda siyaset bilimi eğitiminin genellikle karmaşık, teorik ve soyut konular etrafında şekillenen bir disiplin olduğu söylenebilir. Teorik ve soyut konuların öğretilmesinde geleneksel öğretim yöntemlerinin aksine aktif öğretim yöntemlerinin kullanılmasının konuların daha anlaşılır olmasını kolaylaştırdığı kabul edilmektedir (White, Bloomfield ve Cornu, 2010). İşte bu noktadan hareketle siyaset bilimi eğitiminin nasıl olması gerektiği, öğretim araçlarının neler olabileceği meselesi üzerine tarihsel süreçte siyaset bilimciler pek çok araştırma yapmaktadırlar. Bu doğrultuda Craig (2014: 29), siyaset bilimi alanında yayınlanan dergilerdeki makaleleri ele alarak siyaset bilimi eğitimine ilişkin tarihsel süreçte hangi öğretim yöntem ve tekniklerin kullanıldığı ve tartışıldığını incelemiştir. 21. yüzyıla kadar geçen sürede siyaset bilimi eğitiminde geleneksel öğretim yöntemleri kullanılırken 21. yüzyıl ile birlikte pek çok değişiklik olduğunu belirtmektedir. Özellikle teknolojinin gelişmesiyle birlikte geleneksel öğretim yöntemlerinin karşısında aktif öğretim yöntemlerinin siyaset bilimi eğitiminde kullanımı üzerine tartışmalar yapılmaktadır. Aktif öğrenme, öğrencilerin eleştirel düşüncelerini sağlayarak problem çözme ve karar alma becerilerinin gelişimini sağlayan bir öğrenme yöntemi olarak, öğrencilerin karmaşık ve teorik olan siyasal kavram ve kuramları anlamasını kolaylaştırabilir. Ayrıca aktif öğrenmenin kullanımı, yurttaşlık bilincinin gelişimini de sağlar. Nitekim siyasal karar alma süreçlerini nasıl ve hangi araçlarla etkileyebileceğini öğrenen bireyler siyasal sistemin demokratik bir gelişim içerisinde gelişmesine de katkıda bulunabilirler (Leston-Bandeira, 2012).

Siyaset bilimi eğitiminde aktif öğrenme yönteminin kullanımında öncelikle öğretmenlere çok önemli bir rol düşmektedir. Zira siyaset bilimi eğitiminin özellikle Z kuşağı için öneminin düştüğü dile getirilmektedir (Purcell, 2020). Özellikle Y ve Z kuşağının teknoloji ile bağının kuvvetli olduğu günümüzde öğrenciler öğrenme sürecinde teknolojiden yararlanmak istemektedirler (Bromley, 2013: 819). Peki siyaset bilimi eğitiminde hangi aktif öğrenme yöntemleri kullanılabilir? Bu ekseninde son yıllarda siyaset bilimi eğitiminde en çok tartışılan aktif öğrenme yöntemlerinden birinin simülasyonlar olduğu söylenmektedir. Simülasyonların ardından müzik, film, belgesel, oyunlar gibi diğer yöntemler gelmektedir. Bu yöntem ve tekniklerin hem öğretim hem de öğrenim araçları olarak siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler gibi disiplinlerin öğretim süreçlerinde kullanımının yaygınlaştığı ve öğrencilerin öğrenim süreçlerini etkileyerek, konuları anlamasını kolaylaştırdığı kabul edilmektedir (Asal ve Blake; 2006; Asal, Sin, Fahrenkopf ve She, 2014; Handby, 2021; McMahon, 2021).

Simülasyonlar sosyal bilimler öğrencilerinin yüz yüze etkileşimlerini arttırarak, bilgilerin dolaylı değil doğrudan öğrenimi sağlaması açısından önemli bir öğretim yöntemi olarak kullanılmaktadır (Asal ve Blake, 2006: 1). Siyaset bilimi eğitimi, kuramsal bilgilerin pratik ile birleştirilerek anlaşılması gereken bir eğitimidir. Ancak, siyaset bilimi eğitiminin uygulama alanlarına erişimin sınırlı olması, öğrencilerin deneyim kazanmalarına engel olan bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada simülasyonlar öğrencilerin siyaset bilimi disiplinin temel kavramlarını ve teorilerini ders kitaplarından öğrenmek yerine deneyimleyerek öğrenmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca öğrencilerin topluluk önünde konuşma, eleştirel düşünme ve kendilerini ifade edebilme gibi temel becerileri kazanmasını da sağlayabilir (Kammerer ve Higashi, 2021: 143). Yapılan bir araştırma “*öğrencilerin okuduklarının %10’unu, duyduklarının %20’sini, gördüklerinin %30’unu, gördüklerinin ve duyduklarının %50’sini, söylediklerinin %70’ini hem söylediklerinin hem de uyguladıklarının ise %90’ını akılda tuttuklarını*” ortaya koymuştur. (Stice, 1987: 293’ten aktaran, Boyer, Caprioli, Denemark, Hanson ve Lamy 2000: 4). Dolayısıyla simülasyonların bir öğretim yöntemi olarak kullanımı öğrenciler için avantajlıdır (Asal, 2005: 361). Powner ve Allendoerfer (2008: 86) çalışmalarında simülasyonun kullanıldığı derslerin sınavlarında öğrencilerin daha başarılı olduklarını göstermişlerdir. Lay ve Smarick (2006) de çalışmalarında, simülasyonla öğrenmenin, yurttaşlık eğitiminde çok önemli bir rolü olduğunu ve öğrencilerin siyasal bilgilerinin artmasına ve bu ekseninde bir siyasal davranış geliştirmesine katkıda bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ancak siyasal bilgi ve siyasal davranışların şekillenmesinde sadece simülasyon yönteminin değil, diğer aktif öğrenme yöntemlerinin de etkili olabileceğinin göz ardı edilmemesi gerektiğini ifade etmektedirler. Baranowski (2006: 34) siyasal simülasyonların özellikle öğrencilerin siyasal süreçleri daha iyi anlayabilecekleri bir katılım metodu geliştirdiği için faydalı olduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda, siyaset bilimi derslerinde simülasyon kullanımının, öğrencilerin siyasete ilgilerini ve siyasal katılımlarını da arttıracığı için etkili bir aktif öğrenme yöntemi olduğu söylenebilir (Bernstein ve Meizlish, 2003: 214).

Simülasyonların ardından soyut ve karmaşık konuların anlaşılmasında müziğin de yararlı olabilecek bir aktif öğretim ve öğrenim yöntemi olarak kullanılabilirliği tartışılmaktadır (Humphreys ve Rasool, 2022: 523). Bireylerin kendilerini ifade etme biçimi olarak kullandıkları müzik, aynı zamanda onları birbirine bağlayan, insanlar arasındaki dayanışmayı arttıran bir kutsal ikon olarak da düşünülebilir (Savage, 2006: 159). Şüphesiz müzik eğlence alanında yaygın bir biçimde kullanılırken, eğitim, siyaset, sağlık gibi farklı alanlarda da bireyleri rehabilite veya mobilize etmek amacıyla kullanılmaktadır (Angı, 2013: 62). Sözler ve melodiler düşüncelerin ve fikirlerin ortaya çıkmasında, anıların hatırlanmasında etkili (Governor, Hall ve Jackson 2013: 3119) oldukları için diğer öğretim yöntemlerinin yapamadığını yapan bir yöntem olarak kullanılabilirler.

Müzik hem kolay ulaşılabilen hem de maliyeti düşük bir kültür aracı olması nedeniyle eğitim alanında sıklıkla kullanılan bir öğretim yöntemidir (Morales Neisa 2008: 164). Siyaset bilimi eğitiminde de eleştirel düşüncenin benimsetilmesi noktasında müziğin sıklıkla kullanıldığı söylenebilir (Pashoğlu Yurtsever ve diğerleri, 2022). Rozinski (2015: 483), müziğin öğrencilerin siyasal teorileri eleştirel bir biçimde düşünmelerini sağlamaya yardımcı olduğunu dile getirmektedir. Martinez (1994) ise çalışmasında, şarkı sözlerinin öğrencilerin ırk, sınıf, cinsiyet gibi siyaset bilimine yönelik konulara yönelik algılarını etkilediğini ifade etmektedir. Hawn (2013: 523) da benzer bir biçimde çalışmasında, Amerikan popüler müziğinin, emek, sivil haklar, LGBT ve kadın hareketleri gibi siyaset biliminin temel konularının öğrenciler tarafından kolaylıkla anlaşılabilmesini sağladığını göstermiştir. Neuman (2008) da çalışmasında, doktora dersinde Amerika ve Güney Asya tarihinde, müzik, siyaset ve protesto arasındaki ilişkiyi ele aldığını ve müziğin bu karmaşık konuların anlaşılmasını kolaylaştırdığını aktarmaktadır.

Müzik ile benzer bir biçimde son yıllarda podcastlerin de aktif öğrenme yöntemi olarak kullanılabilirliğine yönelik çalışmalar yapılmaktadır (Chester, Buntine, Hammond ve Atkinson,

2011). Podcast, 2000'li yıllar ile birlikte hayatımıza giren radyo programlarının internette yer alabilmesi ve bu sayede çok daha fazla kitleye ulaşılabilmesini sağlayan bir medya aracıdır (Yücel, 2020: 1303). McMahan (2021), Amerikan siyaseti ile siyasal düşünceler ve ideolojiler isimli derslerinde podcastlerden faydalandığını ve bu aktif öğrenme yönteminin öğrencilerin siyasal bilgi üretimini arttırarak, eleştirel düşüncelerini ve bu düşüncelerini sınıf ortamında paylaşabilmelerine imkân sağladığını göstermiştir. Roberts (2008: 585) benzer bir biçimde, Amerikan siyaseti, yöntem ve siyasal analiz derslerinde podcastleri birer öğretim aracı olarak kullandığını belirtmektedir. Özellikle podcastlerin mini dersler olarak öğrenciler tarafından beğenildiğini ayrıca öğrencilerin ders takibini kolaylaştırdığını ifade etmektedir. Zira derse zamanında dahil olamayan öğrencilere podcast kayıtlarının avantaj sağlayarak ders konularının öğrenilmesinden geri kalmamalarını sağladığı söylenebilir. Ancak bunun için de podcastlerin kaydedilip erişme açılabilir olmasını sağlayacak teknolojik bir alt yapının öğrencilere ve öğretim elemanlarına fakülteler tarafından sağlanması gerekmektedir.

Simülasyonlar, müzik ve podcastlerin ardından siyaset bilimi eğitiminde yaygın olarak kullanılan aktif öğrenme yöntemlerinden biri de filmlerdir. Zira filmler öğrencilerin anlaşılması zor kavramları görerek anlamalarına yardımcı olan, öğrendikleri soyut kavramları somut örneklerle analiz edebilmelerine imkân tanıyan görsel bir öğretim aracıdır (Waalkes, 2003: 157). Görsel ve işitsel kitle iletişim araçlarının içerdikleri bilgiler ile insanları etkiledikleri verili olarak kabul edilmektedir (Callahan, 2015: 895). Filmlerin bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasının öğrenciye sağladığı pek çok avantaj vardır. Örneğin, öğrencilerin dikkatlerini yoğunlaştırır ve öğrendiklerini görerek içselleştirmelerine yardımcı olur (Champoux, 1999: 213). Aynı zamanda sınıf ortamında film izlemek öğrencilerin anlık reaksiyonlar vermesine imkân vererek düşüncelerini özgürce ifade edebilme, eleştirileri hemen o anda dile getirebilme olanağı da sunar (Kuzma ve Haney, 2001: 34-36).

Sosyal bilimlerde doğa bilimlerinin aksine zor ve soyut kavramlar çok fazladır ve bu kavramların öğrencilere aktarılması da oldukça zordur. Öğreticilerin görevi, öğrencileri gözlemleyerek onların öğrendikleri kavramları gündelik yaşam pratiklerinde nasıl kullandıklarını analiz ederek konuları içselleştirmelerine yardımcı olacak öğretim materyalleri geliştirmektir. İşte bu noktada yapılan araştırmalar siyaset bilimi eğitiminde simülasyonlar, müzik, film, oyun gibi yöntemlerin, bu açıklanması zor ve karmaşık olan kavramların anlaşılmasını kolaylaştırdığını göstermektedir. Bu çalışma ise, birer toplumsal bilgi kaynağı olarak kabul edilen romanların öğretim yöntemi olarak değil ama aktif bir öğrenme yöntemi olarak siyaset bilimi eğitiminde kullanılabilme imkânını göstermeyi amaçlayarak, bu alandaki çalışmalara farklı bir bakış açısı kazandırmayı amaçlamaktadır.

2. YÖNTEM VE VERİLER

Çalışma genellenebilirlik kaygısından uzak derinlemesine bilginin ortaya çıkmasını amaçladığından nitel araştırma yöntemini kullanmaktadır. Nitel araştırmada fenomenoloji, eylem araştırması, durum çalışması, etnografya, anlatı araştırması ve gömülü teori olmak üzere farklı araştırma desenleri bulunmaktadır (Saban ve Ersoy, 2019). Çalışma, öğrencilerin roman okumalarının siyaset bilimi eğitiminde aktif öğrenme yöntemi olarak kullanılmasına yönelik görüşlerini sorguladığı için bir fenomenoloji araştırmasıdır. Nitel araştırmalarda araştırılmak istenen konu, doğal ortamında incelenen görüşme, mülakat, gözlem gibi araştırma teknikleri kullanılırken bunun mümkün olmadığı durumlarda görsel ve yazılı materyallerin veri olarak kullanıldığı doküman incelemesi tekniği kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 19, 139). Verilerin toplanılmasının ardından da betimsel, içerik analizi ve söylem analizi gibi teknikler kullanılarak veriler analiz edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Bu bilgiler ekseninde çalışmada veriler görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır.

Görüşme, bireysel ve odak grup görüşmesi olarak iki farklı biçimde gerçekleştirilebilir. Bireysel görüşmelerde genellikle araştırmacı çalışmasının örneklemini içerisinde yer alan bireylerle ayrı ayrı

görüşmeler gerçekleştirirken, grup görüşmelerinde birden fazla kişi ile görüşülmektedir. Bu çalışmanın konusu itibarıyla grup görüşmesi tercih edilmiştir. Grup görüşmeleri bireysel görüşmelerden belirli noktalarda ayrılmaktadır. Nitekim görüşmelerde kullanılan sorular bireysel görüşmelerde kullanılan sorular kadar sayıca fazla olmamalıdır. Çünkü her bir soruya verilecek cevaplar ayrı ayrı yanıtlanacağı için görüşme süresi çok fazla uzayabilir. Nitekim grup görüşmeleri genellikle 5-6 kişi ile yapılmaktadır. Yine grup görüşmelerinde görüşmecilerin genellikle benzer özelliklere sahip kişiler olmasına dikkat edilmelidir. Örneğin aynı sınıfta bulunan öğrenciler, bu kategori içerisinde yer alabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 121). Çalışmada da grup görüşmesinin tercih edilmesinin sebebi, görüşmecilerin aynı sınıfta yer alması ve benzer deneyimlere sahip olmasıdır. Dolayısıyla çalışmanın örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Amaçlı örneklemede örneklem, benzer özelliklere sahip ve araştırmanın sorusuna en iyi cevaplar alınabilecek kişilerden oluşmalıdır (Creswell, 2013: 147). Bu bilgiler ışığında araştırmanın örnekleme Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2022-2023 ve 2023-2024 güz döneminde Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi tezli yüksek lisans programına kayıtlı, yazar tarafından verilen Sınıf ve Toplumsal Eşitsizlikler başlıklı derse kayıtlı 9 öğrencidir. Ancak 2 öğrenci derse devam etmediklerinden dolayı örnekleme dahil edilememişlerdir. Dolayısıyla örneklem 7 kişi ile sınırlıdır. Nitekim çalışmada veriler odak grup görüşmesi kullanılarak elde edildiği için örneklem sayısı kabul edilebilir niteliktedir.

Araştırmanın gerçekleştirilmesinin öncesinde, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 13.12.2023 tarihli ve GO 2023/569 karar numaralı etik kurul izni alınmıştır. Görüşmeye geçmeden önce öğrencilere görüşmenin amacı açıklanmış ve verdikleri kimlik bilgilerinin saklanacağı aktarılarak her bir öğrenciden imzalı "Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu" alınmıştır. Bu ekseninde görüşmeciler G1, G2 şeklinde kodlanmışlardır. Görüşmecilerin izinleri alınarak görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Görüşmelerde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, literatürde ilgili alanda yapılan çalışmalar göz önünde bulundurularak yazar tarafından hazırlanmıştır. Odak grup görüşmeleri iki ayrı grup ile farklı zamanlarda gerçekleştirilmiştir. 2022-2023 dönemine kayıtlı öğrenciler A grubu 2023-2024 güz dönemine kayıtlı öğrenciler ise B grubu olarak kodlanmıştır. A grubu 1 kadın toplamda 3 öğrenciden; B grubu ise 2 erkek 4 öğrenciden oluşmaktadır. İki farklı odak grup görüşmesinin gerçekleşmesinin nedeni, öğrencilerin kendi dönem arkadaşları ile birlikte daha rahat ve güvenilir bir ortamda sorulara çekinmeden cevap vermelerini sağlamaktır.

Bu ekseninde A grubu ile görüşme, 23.02.2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Görüşme 1 saat sürmüştür. Öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlayacak, daha önce ders aldıkları derslikte görüşme gerçekleştirilmiştir. B grubunda yer alan öğrenciler ile 13.03.2024 tarihinde ikinci görüşme yapılmıştır. Bu görüşme de 39 dakika sürmüştür. B grubu öğrencilerinin de kendilerini rahat hissetmelerini sağlamak amacıyla görüşmeler araştırmacının ofisinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmecilerin demografik bilgileri şu şekildedir:

Tablo 1. Görüşmecilerin Demografik Bilgileri¹

Görüşmeci	Yaş	Eğitim	Mezun Olduğu Üniversite	Bölüm
G1	28	Yüksek Lisans	Süleyman Demirel Üniversitesi	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
G2	25	Yüksek Lisans	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
G3	26	Yüksek Lisans	Akdeniz Üniversitesi	Kamu Yönetimi
G4	32	Yüksek Lisans	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Kamu Yönetimi
G5	32	Yüksek Lisans	Adıyaman Üniversitesi	Kamu Yönetimi
G6	24	Yüksek Lisans	Anadolu Üniversitesi	Uluslararası ilişkiler
G7	32	Yüksek Lisans	Anadolu Üniversitesi	Uluslararası ilişkiler

Nitel araştırmalarda verilerin toplanmasının ardından analiz kısmında, betimsel ve içerik analizi olarak farklı teknikler kullanılmaktadır. Betimsel analiz, verilerin toplanmasının ardından, analizin önceden belirlenen belirli temalar ekseninde yorumlanmasıdır. Bu ekseninde araştırmacı, temaları kullandığı kuram ekseninde belirleyebilir. Ardından topladığı verileri de bu belirlediği temalara uygun olarak yorumlar. Burada özellikle mülakat yöntemi ile elde edilen verilerin, okuyucuya sistemli bir biçimde aktarılması amaçlanmaktadır. Doğrudan alıntılar yapılarak, okuyucunun kuram ile veriler arasındaki ilişkiyi anlaması sağlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 159). İçerik analizinde ise, gazete, dergi, kitap gibi yazılı dokümanlar ile televizyon programları gibi görsel materyallerin içeriğine odaklanılmaktadır. Araştırmacılar içerik analizi ile sosyal etkileşimin niteliğini göstermeye çalışırlar (Sallan Gül ve Kahya Nizam, 2021: 182). Bir başka ifade ile, incelenmek istenen meseleye yönelik kullanılan kavramlar, verilmek istenen mesaj ortaya çıkarılarak okuyucunun o konu hakkında daha fazla bilgiye sahip olması amaçlanır (Metin ve Ünal, 2022: 277). Bu çalışmada veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak yorumlanmaktadır. Betimsel analiz tekniğinin kullanılmasının nedeni, görüşmecilerin ifadelerinin doğrudan alıntılar yaparak aktarılmasına imkân tanınmasıdır.

¹G3, mezun olmasının ardından bölümün adının Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi olduğunu belirtmektedir. Ancak çalışmada, görüşmecinin mezun olduğu dönemdeki bölüm ismi kullanılmıştır. Görüşmeci öğrenciler arasında G1 çift ana dal yaparak aynı üniversitenin Adalet Meslek Yüksek Okulu, Adalet Programı'ndan da mezun olmuştur. G5 ön lisans eğitimini Gaziantep Üniversitesi Büro Yönetimi ve Yöneticiliği alanında, lisans eğitiminde de ayrıca Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Uluslararası ilişkiler bölümlerinden mezun olmuştur. G6 Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi'nden mezun olmuştur. Görüşmeci öğrencilerin mezun oldukları lisans programlarının siyaset bilimi alanında olması, siyaset bilimi disiplinine yönelik aldıkları derslerde kullanılan materyalleri sorgulama imkânı tanınması açısından da önemlidir.

2.1. Siyaset Bilimi Eğitiminde Kullanılan Öğretim Yöntemleri

Siyaset bilimi eğitiminde çok farklı öğretim yöntemi kullanılabilir. İlk olarak siyaset bilimi eğitiminde genellikle düz anlatım yöntemi tercih edilmektedir. Düz anlatım kalabalık sınıflarda öğrencilere belirli bir süre içerisinde ilgili konunun dersin öğretim üyesi tarafından sözel olarak aktarılmasıdır. Maliyeti düşük olduğu için genellikle tercih ediliyor olsa da bu yöntem öğrencinin pasif ve edilgen olmasına neden olmaktadır (Kandırmaz, 2020). Hangi ders materyalinin kullanılacağı meselesi her ne kadar dersi veren öğretim üyesinin kararı ile belirlense de bu kararı etkileyecek çevresel faktörlerin de göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Özellikle teknolojinin gelişmesi, dijitalleşme ile birlikte üniversiteler çevrimiçi eğitim modellerini kullanmaya başlamışlardır (Özüdoğru ve Çakır, 2014). Bu ekseninde son yıllarda siyaset bilimi eğitiminde farklı materyallerin kullanılmaya başlandığı görüldüğü de (Leston-Bandeira, 2012) yaygın kullanımın yine geleneksel öğrenme yöntemlerinden biri olan ders kitapları ekseninde olduğu söylenebilir.

Siyaset bilimi gibi zor ve karmaşık bir disiplin içerisinde yer alan kavramları anlamak ve analiz etmek için romanlardan faydalanmak görece yeni bir öğretim ve öğrenim tekniği olarak söylenebilir. Nitekim öğrenciler de lisans eğitimleri süresince derslerde öğretim üyelerinin sıklıkla geleneksel öğretim araçlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Buna göre, G4, kendi eğitimi boyunca her zaman bilimsel kitapların kullanıldığını belirtirken; G5, kitaplara ek olarak öğretim üyelerinin hazırladıkları slaytlar ve öğrencilere verdikleri makale okumalarının kullanıldığını belirtmektedir. G3 de öğretim üyelerinin genellikle ders kitapları üzerinden ders konularını anlattıklarını aktarmaktadır. G7 “[...] bu zamana kadar çok nadirdir film öneren. Şunu izleyip gelin yorum yapacağız diye.” belirtirken; G5 lisans eğitiminde film ve kitap analizinin derslerde yapıldığını aktarmakta; ancak derslerde film izletilmediğini, öğretim üyelerinin önerileri üzerine öğrencilerin ders dışı günlerde film izleyip, derste analiz yapılması şeklinde gerçekleştiğini ifade etmektedir.

G2 ise lisans eğitiminde yönetim ve organizasyon isimli dersinde öğretim üyesinin “[...] film izleterek ya da ne bileyim bir belgesel izleterek konuyu anlatmaya daha çok çalışıyordu. [...] Yönetimin özünü anlamak için mesela Ford’u, Charlie Caplin’in (A: Modern Zamanlar) Modern Zamanları, Karınca Z’yi Lexus belgeselini mesela, montaj hattını anlamamız için izletmişti.” Başka bir öğretim üyesinin de derse misafir getirerek belirli bir bölgede yaşayan halkın özelliklerini anlatarak tanık ifadelerinden yararlandığını aktarmaktadır. “Rusya’da azınlık olarak bir Türk bölgesi var Gagavuzlar diye geçiyor. O bölgeyi daha çok anlatmak için o bölgeden oranın vatandaşı bir insanla görüşürmüştü. [...]”. G1 de lisans eğitiminde şarkıların, müziğin dönem analizi için kullanıldığını bir dersinden bahsetmektedir: “Türk Siyasal Hayatı dersinde dönemleri incelerken dönemlerde çıkmış 80lerin, 70lerin şarkılarını dinlemiştik. Şarkılar üzerinden bir dönemin toplumsal analizini yapmıştık. (A: Aa ne güzel). Arabesk dönem neden arabesktir vesaire tartışmaları yapmıştık [...]”. Governor ve diğerleri (2013), müzik ile birlikte sözler ve melodilerin, anıların hatırlanması ve bu ekseninde farklı fikirlerin ortaya çıkmasında etkili olduğunu ifade etmişlerdi. G1’in aktarımı da müziğin siyaset bilimi eğitiminde kullanımının etkinliğini göstermesi açısından önemlidir.

Öğrencilerin aktarımları dikkate alındığında, siyaset bilimi lisans eğitimlerinde ağırlıklı olarak geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Ancak nadir de olsa aktif öğrenme yöntemleri arasında yer alan müzik ve filmlerin de öğretim yöntemi olarak kullanıldığı söylenebilir. Bu veriler, romanların öğrencilerin aşına olmadıkları bir öğrenim yöntemi olduğunu da göstermektedir. Dolayısıyla bu çalışma kapsamında öğrencilerin siyaset bilimine ilişkin temel kavramları anlamalarını kolaylaştırmak adına roman okuma ve analizlerinin bir aktif öğrenim yöntemi olarak kullanılmasına yönelik görüşleri, bu alanda eğitim veren öğretim üyelerinin materyal geliştirmelerinde yararlanabileceği bir kaynak sunması açısından önemlidir.

Roman okumak her ne kadar sıradan gündelik yaşamın bir pratiği olarak kabul edilse de aslında bireylerin kişisel ve entelektüel gelişimlerine katkıda bulunan ve bireylere aktardığı bilgiler ile

düşünce yapılarının şekillenmesine kaynaklık eden bir pratik olarak kabul edilmelidir. Ancak öğrenciler genel olarak bilgiye erişimde internet ve sosyal medya kaynaklarını kullandıklarını ifade etmişlerdir. G1'e göre:

"Televizyon, radyo vesaire bu geleneksel medya aygıtlarının çok objektif olduğunu düşünmediğim için. İnternette her açıdan bilgi bulabildiğimiz için bunları kullanıyorum. Sosyal medya da artık cep telefonlarında daha pratik kullanışı [...]."

G3 de sosyal medyada bilginin daha hızlı yayıldığını aktarmaktadır. *"Bir olay olduğu zaman, sıcağı sıcağına ilk günümüzde sosyal medyada (A: Ulaşılabilir) [...]"*. G6 *"öncelikle dinamik, güncel bilgileri internetten ediniyoruz."* diyerek bilgiye ulaşımında vermiş olduğu hız imkânı nedeniyle interneti tercih ettiğini belirtmektedir. G7 ise, internetin yanında basılı gazeteleri de dokusundan, bulmacalarından dolayı tercih ettiğini aktarmaktadır. Aynı zamanda görüşülen öğrencilerin Instagram, Twitter, Facebook, LinkedIn gibi sosyal paylaşım sitelerinde hesapları da bulunmaktadır. Bu durum özellikle öğrencilerin bilgiye erişim noktasında internet veya sosyal medya kaynaklarını yazılı kaynaklara oranla daha çok tercih ettiklerini göstermektedir. Ancak bu yukarıda da ifade edildiği gibi metin okuyazarlığını olumsuz etkileyen bir durum olarak karşımıza çıkmıştır. Nitekim öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına yönelik bilgiler de bu durumu kanıtlamaktadır. G1 *"çok sürekli ve sık okumamakla birlikte daha böyle siyasi ve tarihi konuları işleyen kitapları okurum. İşte Siyasetname'den tutun da Ahmet Taşağıl'ın eski Türk devletlerindeki tarihi anlatan, bu yönde merakım var. [...]"* (A: Onun dışında roman vesaire). *Bu şekilde bir hikayesi olan kitapları çok fazla okuyorum."* diyerek roman okuma sıklığının yoğun olmadığını ifade etmektedir. G2 ise, bilimsel kitap okumanın zor olduğunu bu nedenle daha çok felsefe, psikoloji gibi alanlarda okuma yaptığını aktarmaktadır.

"Felsefe, evrimsel psikoloji ve evrim araştırmaları ile ilgili kitapları çok okurum. [...] Siyaset alanımız aslında ama ben öyle harıl harıl siyaset kitapları okumaktan hiç hazzetmiyorum. (A: Evet). Mesela şeyi bile Hobbes'un bir kitabı olsun ondan sonra Locke'un bir kitabı olsun bir süre sonra ya koyalım şuraya gibisine oluyor. [...]. Roman da okurum hocam ya çünkü sürekli aynı şeyi araştırma kitabı okumak aynı konu üzerinde yoğunlaşmak bir süre sonra (A: yoruyor) yorucu geldiği için [...]"

G3 *"çok sık okuyorum; ama ben de okuyacaksam daha çok tarih kitaplarını tercih ediyorum."* Tarih kitabı tercih etmesinin sebebini de genellikle tarih kitaplarında hangi konunun anlatıldığını tahmin edebilmesinin etkili olduğunu aktarmaktadır. G4 ise, çok sık kitap okumadığını en son 10 yıl önce bir roman alıp okuduğunu belirtmekle birlikte derste okuduğu romanın ona okumayı yeniden sevdirdiğini aktarmaktadır.

"Okumam hocam. En son sizin verdiğiniz kitabı okudum ve ondan sonra kitap okuma düşüncesi başladı. Hani okuyabilirim diye çünkü çok zevk aldım. Siz vermeden önce ben çok uzun bir süre kitap okumadım. [...] Yani şeyleri severim, biyografi en son aldığım Steve Jobs'ın Hayatı diye bir kitap aldım. 10 yıl önce yani. Böyle şeyler severim, yani kişisel gelişim. Öyle boş roman okumayı sevmiyorum."

G5 de okuma sıklığının kişisel tercihinin göre değiştiğini aktarmaktadır *"Benim değişiyor. Hocam bazen çok böyle kitap okumak istiyorum ve art arda okuyorum bazen de bir süre ara veriyorum."* Okumayı sevdiği tür kitapların da genellikle tarih kitapları ve bilim-kurgu alanındaki kitaplar olduğunu söylemektedir. G6 ise İncil, Tevrat gibi dini kitapları okumayı sevdiğini ifade etmektedir. G7 roman türünde kitap okumadığını *"[e]n son sizin verdiğiniz roman. [...]"* ifadesiyle ders kapsamında analiz edeceği romanı okuduğunu aktarmaktadır. Roman okumayı tercih etmediğini daha çok akademik kitaplar okumayı tercih ettiğini belirtmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun [TÜİK, 2023] 2022 yılında Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması kapsamında bir modül olarak uyguladığı Yaşam Kalitesi Modülü sonuçlarına göre Türkiye'de geçen 12 ay içerisinde 15 yaş ve üstü bireylerin %69'unun hiç kitap okumadığı belirtilmiştir. Yaş grupları ekseninde kitap okuma oranları ele alındığında ise, 15-24 yaş aralığında yer alan bireylerin ders

kitapları dışında %50,9 oran ile en çok kitap okuyan yaş grubu olduğu belirtilmektedir. Görüşmeci öğrencilerin okuma sıklığına ilişkin aktarımları dikkate alındığında çalışmada, ilgili araştırmanın bulguları ile benzer sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Ayrıca görüşmeci öğrencilerin yaş aralıkları da göz önünde bulundurulduğunda (25-32) ortaöğretim ve üniversite eğitiminin ardından okuma sıklıklarında düşüklük yaşandığı gözlemlenmektedir. Özellikle öğrenciler arasında kitap türleri içerisinde roman türündeki edebi eserlerin okunma oranlarında da düşüklük göze çarpmaktadır. Oysaki romanlar, hayata ayna tutma işlevi gören edebi eserlerdir. Toplumu keşfetme, analiz etme ve irdeleme gibi konularda araştırmacılara ve okurlara yönelik önemli bir kaynak olarak ele alınmaktadır (Alver, 2006: 114). Dolayısıyla sadece gündelik yaşamın sıradan bir rutini değil, bilimsel araştırmalar için de vazgeçilmez birer kaynak olarak kabul edilmelidirler.

2.1.1. Siyaset Bilimi Eğitimde Edebiyatın Kullanımı: Roman Kullanımı Üzerine Bir İnceleme

Romanlar birer toplumsal bilgi kaynakları olarak, içinde yaşanan siyasal, toplumsal ekonomik ilişkilerle örüntülü toplumsal gerçeklikleri anlamayı kolaylaştıran edebi türlerdir. Romanlar her ne kadar insani ve toplumsal gerçekliklerden hareket eden bir edebi üretim alanı olsa da zaman zaman didaktik bir üretim alanı olarak da işlev görürler. Ayrıca roman kurgu ve gerçekle organik bir ilişki kurarak gerçeği kurguya dönüştürebilme sanatı olarak kabul edilmektedir (Ön Kahveci, 2019). Bu eksende romanlar, kurgulanan toplumsal gerçekliğin arkasındaki örtülü halde bulunan bilimsel bilgilerin aktarımını da sağlayan önemli bir kaynak olarak ele alınmalıdır (Öztürk, 2021).

Edebiyat ve bilimsel bilgi arasında karşılıklı bir ilişki vardır. Bu açıdan edebi eserler bir taraftan bilimsel bilginin aktarımı için kullanılabilirken diğer taraftan da bilgi üretmek için kaynak olarak kullanılabilirler (Öztürk, 2021: 494). Örneğin Fromm (2018: 101-102), psikanalitik literatürün ve ders kitaplarının aktarmadığı bireyin içgörüsüne ilişkin zengin bilgiye Balzac, Dostoyevski veya Kafka okuyarak ulaşabileceğini aktarmaktadır. Buna rağmen uzunca bir süre, özellikle Türkiye’de sosyal bilimler alanında edebi metinlerin birer bilimsel kaynak olarak kullanılabilirliğine yönelik pek çok tartışma yapılmıştır. Bu tartışmalara sebep olan şey, edebi eserlerin ikincil bir veri kaynağı olarak kabul edilebilirliği ile ilgilidir (Kayalı, 2018: 224). Ancak edebi eserler, özellikle de sosyal bilimler için geniş bir bilgi ve veri kaynağıdır; siyaset bilimi, iktisat, çalışma ve endüstri ilişkileri, sosyoloji, antropoloji, felsefe gibi pek çok alan için zengin bir içeriğe sahiptir. İçeriklerinde, sınıf yapılarından, toplumsal hareketlilik, toplumsal değişme, şehirleşme ve çevre sorunları, birey ve devlet arasındaki ilişkiler, siyasal sistemlerin yapısı, siyasal kültür, aile, din, çalışma hayatına kadar pek çok farklı sosyal bilimler disiplininin konularına ilişkin bilgiler yer almaktadır (Dolgun, 2016). Bu bağlamda edebi eserler, okuyucunun bilimsel kavram ve kuramların yer aldığı karmaşık ve zor bir literatürün hâkim olduğu ve bilimsel kitapların yapamadığı aktarımı, kullandığı anlaşılır dil ve hikâyeleştirerek anlatma yoluyla kolayca anlatabilirler. Çalışma da bu motivasyondan hareket ederek, siyaset biliminin temel konularından biri olan sınıf konusunu ve bununla birlikte sınıfsal konumu belirleyen ölçütlerin gündelik yaşamdaki rutinde nasıl işlediğini romanlar üzerinden fark etmenin imkânını sorgulayarak romanın aktif öğrenmenin bir parçası olarak kabul edilmesi gerekliliğini göstermeyi amaçlamaktadır.

Siyaset bilimi disiplini altında yer alan konu başlıklarından biri olan sınıf meselesinin tartışılması ve bunun toplumsal eşitsizlik ile arasındaki ilişkinin anlaşılmasında ilgili ders kapsamında öncelikle dersin öğretim üyesi olan yazar tarafından öğrencilere düz anlatım yoluyla teorik çerçeve aktarılmıştır. Bu teorik çerçeve klasik sınıf kuramları ve çağdaş sınıf kuramları ekseninde şekillenmiştir. Teorik çerçevenin inşasının ardından sınıf kuramları ekseninde meslek, eğitim, mekân ve toplumsal eşitsizlikler arasındaki ilişkiyi ele alan bilimsel kitap ve makale okumaları ve analizleri yapılarak konunun pekiştirilmesi sağlanmıştır. Dönem sonunda öğrenciler dönem başında öğretim üyesi tarafından belirlenen romanlar arasında tercih yaptıkları okumalarını yapmışlar ve ardından derste öğrendikleri teorik çerçeveyi kullanarak roman karakterlerinin sınıfsal konumlanışlarına ilişkin analiz yaptıkları sunumlarını gerçekleştirmişlerdir.

Analiz edilecek romanlar, öğretim üyesi tarafından belirlenmiştir. Romanlar belirlenirken, öğretim üyesinin daha önce okumuş olduğu ve sınıfsal konumlanışlara yönelik çıkarımlar yapılabilecek eserler olmasına dikkat edilmiştir. Bu eksende ders kapsamında öğrencilerin okudukları ve analiz ettikleri romanlar şunlardır: Orhan Pamuk'un Cevdet Bey ve Oğulları, Jack London'ın Martin Eden romanı, Ayfer Tunç'un Osman isimli romanı, Emile Zola'nın Germinal'i ve Edward Morgan Forster'ın Howards End romanı. Öğrencilerin yaptıkları roman okumalarının derste öğrendikleri teori ve kavramları anlamayı kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı bir başka ifade ile öğrenme süreçlerine bir katkısı olup olmadığı meselesine ilişkin görüşleri şu şekildedir: G2, Orhan Pamuk'un Cevdet Bey ve Oğulları isimli romanını analiz etmiştir.

"[...] Şu açıdan benim için çok iyi oldu. Bizim dersimiz adı zaten sınıf ve toplumsal eşitsizlikler dersi olduğu için okuduğum kitapta bunu birebir artık özdeşleşmiş ve analizini etmiş buldum işin sonunda. Ders açısından da çok büyük katkısı oldu. En azından sınıf pratiklerini ondan sonra toplumsal açıdan o eşitsizlikleri anlamış ve görmüş olmam açısından benim için iyi oldu. Ayrıca benim okuduğum romanda dönemin de özellikleri belirgin bir şekilde veriliyordu zaten. Cumhuriyet dönemine daha yeni geçilmek üzere. Ondan sonra akımlar var. Batılılaşma, Jön Türk akımları keza devam ediyor. O şekilde hem dönem özelinde hem de ders özelinde daha da pekiştirmem açısından benim için çok büyük katkısı oldu. [...] Gazete okumanın bile sınıfsal bir şeye, kıstasa tabi tutulduğu gözüküyor. Mesela ben bunu normalde, deste hiç bu kavramları görmemiş, öğrenmemiş olsaydım muhtemelen ya şunlar gazete okuyor ama bunlar hiç öyle bir şey yapmıyor diye muhtemelen düşünmeyecektim bile. Hani bunu düşündürmeye sevk etti bir noktada. O açıdan demek ki içselleştirmişim ve orada da o açıdan okumuşum yani. [...]"

G1, Howards End kitabını İngiliz toplumunun yapısını anlamak için seçtiğini belirtmekte ve ders kapsamında bu kitabı okumanın kendisine olan katkısını şu şekilde aktarmaktadır.

"Şöyle bir şey var. Bu kitabı alelade bir zamanda karşıma çıkmış ve okumuş olsaydım. Derste aldığım birikimle desteklemeyeceğim için normal bir hikayeymiş gibi okurdum muhtemelen ve bu eleştirel bir gözle bakmazdım. Okurken bunu analiz etmeye çalışmazdım. Ama işte sizin de yönlendirmelerinizle derste birikimlerimle kitabı inceleyerek İngiltere'deki 18. yüzyıldaki toplumsal düzeni daha verimli bir şekilde analiz ettiğimi düşünüyorum."

G4 de Orhan Pamuk'un Cevdet Bey ve Oğulları romanını analiz etmiştir.

"[...] derste gördüğümüz konularla ilgili kitapta tabi ki her şeyi buldum ve biraz önce size okudum. Günlük hayatta da artık gözlemleyebiliyorum. Yani çok katkısı oldu diyebilirim. [...] Çok da faydalı oldu aslında. Hem roman okumuş oldum hem de oradan analiz yapmış olduk. Ayrıca bir kuramcıyı da tanımış olduk. Bourdieu gibi. Bence çok mantıklı."

G5 Emile Zola'nın Germinal romanını analiz etmiş ve G4'e benzer bir biçimde derste öğrenilen bilgilerin roman sayesinde pekiştirebildiğini ifade etmektedir. G7 Ayfer Tunç'un Osman isimli romanını analiz etmiştir. "Benim için çok farklı oldu. Çünkü ben hani farklı bir bakış açısıyla bakmayı öğrendim. Hani böyle kendimi hırpalayıp, parçalayıp bir okuma değil de farklı bir bakış açısıyla bakmayı öğrendiğim için çok değişik oldu." G6 ise, Jack London'ın Martin Eden romanını analiz etmiştir. G6, roman okumayı faydalı bulsa da tek başına yeterli olmadığını dile getirmektedir "[...] film de analiz de olmalı. Sosyalizmi anlatan filmleri, sınıf, toplumsal eşitsizlikler ekseninde incelememiz gerekiyor." Özellikle filmlerin siyaset bilimi eğitiminde kullanılması olağan dışı bir durum olarak kabul edilmektedir (Engert ve Spencer, 2009: 82). Ancak bu tartışmalar geride kalmış ve günümüzde filmler siyaset bilimi eğitiminde kullanılan önemli bir öğretim ve öğrenim aracı haline gelmiştir. Nitekim, çalışmalar filmlerin hem işitsel hem de görsel birer öğretim aracı olarak bilgilerin öğrencilerin hafızalarında kalmaları açısından etkili olduğunu bulgulamışlardır. Yukarıda da ifade edildiği gibi öğrenciler hem gördükleri hem de duyduklarının %50'sini akıllarında tutmaktadırlar (Stice, 1987: 293'ten aktaran, Boyer ve diğerleri, 2000: 4). Dolayısıyla buna hizmet eden filmler öğrencilerin siyaset bilimi eğitiminde yer alan karmaşık ve zor konuları anlamasını kolaylaştırabilir.

Bunun üzerine yapılacak analizler de öğrenmeyi pekiştirir. Bu durum eğitim materyallerinin belirlenmesinde hem yazılı hem de görsel materyallerin birlikte kullanılması gerekliliğine işaret etmektedir.

Öğrenciler, okudukları ve analiz ettikleri romanları kendi ifadeleri ile sınıf ortamında sunum yaparak aktarmışlardır. Sunum yapmak, öğrenim sürecinde öğrencilerin derslerde pasif değil aktif bir role sahip olmalarına da katkıda bulunmaktadır. G4 “Yani şöyle o kitabı ben okudum. Kendi sözlerimle onun özetini çıkardım. [...] Yani ilk deneyimimdi böyle bir şey. Deneyimledim ve çok da hoşuma gitti. [...]” G7 diğer sunumlardan farklı olarak yapmış olduğu bu sunumun kendisine olan katkısını şu şekilde ifade etmektedir:

“[...] Ama roman analizinde bu böyle değil. Romanı okudum, özümstedim, belirli bir çıkarımlar yaptım. Kendi hayatımda kullanabileceğim cümlelerimi oluşturdum. Her şeyi aslında ben diyorum ki ‘ben bu derste varım!’ (A: Evet). Bu bunu gösteriyor aslında.”

G1: “Örneğin, bir konunun konu verilip bunun sunumunu yapma tarzında gelişen derslerde şöyle; herkesin ulaşabileceği bilgi nettir ve o bilgiye ulaşır o konuyu araştıran herkes ama işte kitabı okurken okuduğum kitapta toplumsal sınıf yapısını, yapılarını aileler üzerinden bir hikaye metodunda anlattığı için ve kitabı okuyup üzerine çekilmiş iki farklı diziyi izleyip onu üzerine de kitabı diğer okuyan insanların çıkarımlarını da okudum ve herkesin o tek kitaptan aynı çıkarımlarda bulunmadığını fark ettim. (A: Evet) Kendi çıkarımlarımı yapıp derste de aktif bir şekilde bunları dile getirmek de çok daha verimli oldu benim için.”

G2: “Hocam ben kesinlikle sürece daha aktif şekilde dahil olduğumuzu düşünüyorum. Çünkü bir araştırma konusu verip ‘arkadaşlar bunu araştırın gelin, arkadaşlarınıza anlatın’ demekle bir şeyi okuyup kendi çapında analiz edip gelip burada hep birlikte tartışmak, bir de kavramlar özelinde ve üzerinden tartışmak kesinlikle bambaşka bir süreç olarak değerlendiriyorum ben açıkçası. Faydalı hocam şey olarak. Çünkü süreçte sen yapmışsın, kendi şeylerinle de. Yani herkesin bir düşünce yapısı olduğu için kendi düşüncelerine bir çıkarım yapmışsın. Bourdieu özelinde tartışmıştık. Bourdieu özelinde de bir şeyler konuşmuşuz. Ayrıca romanda yazılan şeyleri de burada tartışmışız. (A: Evet). Benim için daha aktif bir şekilde dahil olmamı sağladı sürece.”

G3 de Martin Eden romanını analiz etmiş ve derste yaptığı sunumun kendisine faydalı olduğunu aktarmaktadır.

“Ders konusunda böyle bir okumanın faydalı olduğunu düşünüyorum. (A: Neden?) Günümüzde işçi sınıfı ile bir üst sınıfın çatışmasını az çok görebiliyoruz. Ama kitapta eski dönemin betimlemesi içerisinde eskiden beri gelen süreci daha net bir şekilde görebiliyoruz. [...] Onun dışında sunum konusunda da belki az kişi olduğumuz için yine böyle bir masa da yapmıştık. Gerçekten hem daha rahat kendimizi ifade edebildiğimizi düşünüyorum. [...] Biraz daha sohbet havasında geçtiği için o streten uzak daha iyi (A: Hissettirdi) hissettiriyor. Yine başka derslerde sunum yaptık. Lisansta da şeyde. Ama daha çok anlatıp geçmek üzerine. Nasıl olduğuna filan hiç konuşmadık. Bu şekilde bizim dersimiz için hem kendimiz yorumlayıp bir de burada tartışıp çok daha faydalı olduğunu düşünüyorum. [...] Sunum, öğrencinin biraz daha derse katılımının sağlanması. Parmak kaldırmak söz almak değil. Daha aktif bir şekilde öğrencinin dersin içine katılması gerekiyor bence.”

Öğrencilerin, ders kapsamında okudukları romanları dersin ilk haftalarında öğrendikleri teori ve kavramlarla analiz edip kendi ifadeleri ile sunum yapmaları, öğrenim sürecine aktif olarak dahil edilmelerinde etkili olmuştur.

G1: “[...] Benim kişisel olarak daha zevk alarak ve benimseyerek yaptığım şey izleyerek öğrenme. Ama bunun dışında roman ve hikâye kitaplarının da sizin yaptığınız gibi yönlendirilmiş bir şekilde okutulması da çok daha etkili olduğunu tecrübe ettim. [...]”

G2: “[...] Öncelikle belki görsele dönebiliriz bunu film özelinde konuşabilirim ama bence kitaplar bu konuda çok önemli. [...] Kuramlar zaten belli. Yani Hobbes olsun Locke olsun başka birisi olsun bunu zaten belirlemiş yazmış. Önemli olan bence mesela 1984, Hayvan Çiftliği [...] bu şekilde olan kitaplar

hem dönemin içeriğini anlamak adına hem de işte o düşünürün ne anlatmak istediğini anlayabilmek, kavrayabilmek adına bence öncü araçlardan. Ben kesinlikle kitapların da etkili olduğunu düşünüyorum. Özellikle, roman ya da öykü diyeyim artık. Bilgilendirici kitaplar değil de bu tarz. [...]

G6: *“Özellikle geziler de düzenlenmeli. Meclis gezileri. Belediye başkanları ya da yerel yönetimler ekseninde öğrenciler oraları görmeli. Siyaset bilimi öğrencileri özellikle oraları görüp yüz yüze görüşmeli yerel yöneticilerle. Meclis ziyaretinde çalışan idari amirler onlarla da görüşülmeli [...] Yerinde inceleme açısından faydalı olacağını düşünüyorum.”*

Bu veriler, siyaset bilimi eğitimi özelinde genel olarak sosyal bilimler gibi deneye dayalı olmayan, teorik, karmaşık ve zor konulara sahip derslerde geleneksel öğrenim yöntemleri yerine aktif öğrenme yöntemlerinin tercih edilmesinin öğrencilerin derslerde işlenen konuları anlamasını kolaylaştırdığına yönelik bir gösterge olarak kabul edilebilir. Ayrıca öğrenciler dersler de hem görsel hem de yazılı materyallerin ağırlıklı olarak kullanılması gerektiğini ifade etmektedirler.

3. SONUÇ

Dijitalleşmenin her alanda etkisinin arttığı içinde yaşadığımız bu dönemde, eğitim ve öğretim alanı da bu süreçten payını almakta ve öğretim materyalleri de bu ekseninde biçimlendirilmeye çalışılmaktadır. Özellikle yapay zekâ uygulamalarının eğitim sürecine de dahil olmaya başlaması ile birlikte geleneksel öğrenim yöntemleri sorgulanmaya başlamıştır. Araştırmalarda Z kuşağının bilgiye erişimde kitap okumak yerine, daha hızlı ve her yerden erişimini sağlayacak internet kaynaklı uygulamaları tercih ettiği kabul edilmektedir. Ders kitapları, makaleler gibi yazılı kaynakların sıklıkla kullanıldığı geleneksel öğrenim yöntemlerinin öğrencileri öğrenim sürecinde pasif bir konuma sürüklediği tartışılmakta, buna karşılık teknolojinin imkânlarından faydalanarak öğrencileri öğrenim sürecinde aktif bir rol almasını sağlayacak alternatif öğrenim yöntemlerinin geliştirilmesi beklenmektedir. Aktif öğrenme yöntemleri olarak kabul edeceğimiz, film izleme, simülasyonlar, oyun, müzik analizi, podcast dinlemek gibi pratikler son yıllarda eğitim alanında sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak hiç şüphesiz ki bu araçların derslere dahil edilebilmesi ve aktif olarak kullanılabilmesi için ilgili eğitim kurumlarının teknolojik altyapıya sahip olması da gerekmektedir. Bu ekseninde romanların herhangi bir teknolojik alt yapı gerektirmeyen bir aktif öğrenme yöntemi olarak kullanılıp kullanılmayacağı meselesi bu araştırmanın problematiği olmuştur. Özellikle çalışma, roman okumalarının siyaset biliminin kuramlarını ve kavramlarını öğrenmek, içselleştirmek ve derste öğrenilen kavram ve kuramlarla pekiştirebilmek için yararlı bir araç olup olmadığını sorgulamayı amaçlamıştır. Çalışma bu yönüyle siyaset bilimi ve eğitim arasındaki ilişkiyi sorgulayan disiplinler arası bir araştırma olması sebebiyle özgündür. Bu ekseninde gerçekleştirilen araştırmanın bulgularına baktığımızda, öğrencilerin derste öğrendikleri kuram ve kavramlardan hareketle okuma yaptıkları ve analiz ettikleri romanları kendi ifadeleri ile derste sunmalarının öğrenme süreçlerini olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Roman okumak her ne kadar bireylerin gündelik yaşam pratiklerinden biri olarak kabul edilse de siyasal ve toplumsal temalı bilgilerin öğrenilmesi konusunda önemli fırsatlar sunan aktif bir öğrenme yöntemi olarak ele alınmalıdır.

Siyaset bilimi eğitimi, kavram ve temaları zor, karmaşık olan konuların öğrencilere aktarılması sürecidir. Öğrencilerin içerisinde bulunulan siyasal sistem ile toplum arasındaki ilişkiyi belirli bir takım kavramsal araçları kullanarak analiz edebilme yeteneğine sahip olmalarını sağlamak, siyaset bilimi eğitiminin en önemli öğrenme çıktıları arasında yer almaktadır. Bunu sağlayabilmek için öğrencileri derslerde pasif birer dinleyici değil öğrenim sürecinin aktif bir bileşeni olarak inşa edecek eğitim ve öğretim materyallerinin kullanımı çok önemlidir. Çalışmada öğrenciler lisans ve yüksek lisans eğitimleri boyunca sıklıkla geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı ifade etmişlerdir. Ancak bilimsel ders kitapları okumanın öğrenimi kolaylaştırmadığını buna karşılık film izlemek, geziler düzenlemek, belgesel izlemek, roman ve hikâye okumak gibi hem yazılı hem de görsel materyallerin kullanımının derste işlenen kavram ve temaları anlamalarını kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir. Roman okumak özelinde yapılan bu çalışmada, siyaset bilimi eğitiminde roman

okumalarının sunumlar ile desteklenerek öğrencilerin öğrenim sürecinde aktif rol almalarına katkıda bulunabilecek bir yöntem olduğu bulgulanmıştır. Şüphesiz ki araştırma küçük bir grup öğrenci ile gerçekleştirildiğinden genelleme yapılamamaktadır ve bu araştırmanın en önemli kısıtı olarak kabul edilmelidir. Bu ekseninde daha kalabalık sınıflarda benzer konular ekseninde yapılacak araştırmalar bu araştırmanın bulgularını bir adım daha ileriye taşıyacaktır.

KAYNAKÇA

- Alver, K. (2006). Edebiyat sosyolojisi ve hayat. *Sosyoloji Dergisi*, (15), 105-118.
- Angı, Ç. E. (2013). Müzik kavramı ve Türkiye’de dinlenen bazı müzik türleri. *İdil Dergisi*, 2(10), 59-81.
- Archer, C. C. ve Miller, M. K. (2011). Prioritizing active learning: An exploration of gateway courses in political science. *Political Science and Politics*, 44(2), 429- 434.
- Arslan, M. (2006). Aktif öğrenme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 92-105.
- Asal, V. (2005). Playing games with international relations. *International Studies Perspectives*, 6(3), 359-373.
- Asal, V. ve Blake, E. L. (2006). Creating simulations for political science education, *Journal of Political Science Education*, 2(1), 1-18.
- Asal, V., Sin, S.S., Fahrenkopf, N.P. ve She, X. (2014). The comparative politics game show: using games to teach comparative politics theories. *International Studies Perspectives*, 15(3), 347-358.
- Aydede Yalçın, M. N. (2017). Fen bilimleri öğretmenlerinin aktif öğrenme eğilimleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(2), 517-534.
- Baranowski, M. (2006). Single session simulations: The effectiveness of short congressional simulations in introductory american government classes. *Journal of Political Science Education*, 2(1), 33-49.
- Bernstein, J. L. ve Meizlish, D. S. (2003). Becoming congress: A longitudinal study of the civic engagement implications of a classroom simulation. *Simulation & Gaming*, 34(2), 198-219.
- Bostock, W. (2011). The role of film in teaching political science: 5 fingers and operation cicero. *Journal of Political Science Education*, 7(4), 454-463.
- Boyer, M. A., Caprioli, M., Denmark, R. A., Hanson, E. C. ve Lamy, S. L. (2000). Visions of international studies in a new millennium. *International Studies Perspectives*, 1(1), 1-9.
- Bromley, P. (2013). Active Learning Strategies for Diverse Learning Styles: Simulations Are Only One Method. *Political Science & Politics*, 46(4), 818-822.
- Callahan, W. (2015). The visual turn in ir: Documentary filmmaking as a critical method. millennium: *Journal of International Studies*, 43(3), 891-910.
- Champoux, J. E. (1999). Film as a teaching resource. *Journal of Management Inquiry*, 8(2), 206-217.
- Chester, A., Buntine, A. Hammond, K. ve Atkinson, L. (2011). Podcasting in education: Student attitudes, behaviour and self-efficacy. *Journal of Educational Technology & Society*, 14(2), 236-47.
- Creswell, J. H. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri. Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni.* (Çev. M. Bütün ve S. Beşir). (3. Baskı). İstanbul: Siyasal Kitabevi.
- Cook, E. D. ve Hazelwood, A. C. (2002). An active learning strategy for the classroom- “Who wants to win ... same mini chips ahoy?”. *Journal of Accounting Education*, 20(4), 297-306.
- Craig, J. (2014). What have we been writing about?: Patterns and trends in the scholarship of teaching and learning in political science. *Journal of Political Science Education*, 10(1), 23-36.

- Da Vinha, L. (2021). Using hybrid simulations to enhance student learning of international relations theories. *Issues in Educational Research*, 31(3),739-759.
- Dewey, J. (2019). *Okul ve Toplum*. (Çev. H. A. Başman). (6. Baskı). Ankara: PEGEM Akademi Yayıncılık.
- Dolgun, U. (2016). *Edebiyat Sosyolojisinin İmkan(sızlığı)*.
https://www.researchgate.net/publication/322385965_EDEBIYAT_SOSYOLOJISININ_IMKAN_SIZLIGI, E.T. 26.02.2024.
- Eldem, T. (2020). Bir alt-disiplin ve yöntem olarak karşılaştırmalı siyaset. *Liberal Düşünce Dergisi*. 25(100), 37-68.
- Engert, S. ve Spencer, A. (2009). International relations at the movies: Teaching and learning about international politics through film. *Perspectives*, 17(1), 83-103.
- Fromm, E. (2018). *Dinleme Sanatı*. (Çev. N. Soysal). İstanbul: Say Yayınları.
- Green, S. C. Ve Klug, H. K. (1990). Teaching critical thinking and writing through debates: An experimental evaluation. *Teaching Sociology*, 18(4), 462-471.
- Governor, D., Hall, J. ve Jackson, D. (2013). Teaching and learning science through song: Exploring the experiences of students and teachers. *International Journal of Science Education*, 35(18), 3117-3140.
- Gokcek, G. ve James, P. (2021). Teaching IR with literature and film. J. M. Scott, R. G. Carter, B. Jolliff Scott ve J. S. Lantis (Ed.), *Teaching International Relations*,(129-144. ss.). UK: Edward Elgar Publishing.
- Gümüş, F. (Ed.) (2015). Eğitimde Temel Kavramlar ve Çağdaş Yönelimler. *Eğitim Bilimine Giriş*, (3-24. ss.). Ankara: PEGEM Akademi Yayıncılık.
- Handby, E. (2021). Classroom games to teach contemporary political theory. *Journal of Political Science Education*, 17(1), 23-31.
- Hawn, H. (2013). Utilising popular music to teach introductory and general education political science classes. *European Political Science*, 12, 522-534.
- Humphreys, C. ve Rasool, A. (2022). Tuning into student learning: the music of IR theories. *Journal of Political Science Education*, 18(4), 523-535.
- Kammerer Jr., E.F. ve Higashi, B. (2021) Simulations research in political science pedagogy: Where is everyone?. *Journal of Political Science Education*, 17(1), 142-147.
- Kandırılmaz, M. (2020). Siyaset bilimi eğitiminde paradigma değişimi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 229-240.
- Kayalı, K. (2018). Türkiye’de Edebiyat Sosyolojisinin Önündeki Açmazlar Üzerine Bazı Düşünceler. K. Alver (Ed.). *Edebiyat Sosyolojisi*, (223-232. ss.), İstanbul: İz Yayıncılık.
- Kehl, J. (2002). Indicators of the increase of political science scholarship on teaching & learning in political science. *PS: Political Science and Politics*, 35(2), 229-232.
- Keyser, M. W. (2000). Active learning and cooperative learning: understanding the difference and using both styles effectively. *Research Strategies*, 17(1), 35-44.
- Kirschner, S. A. (2012). Teaching the Middle East: Pedagogy in a charged classroom. *Political Science and Politics*, 45(4), 753–758.

- Kuzma, L. M ve Haney, P. J. (2001). And ... Action! Using film to learn about foreign policy. *International Studies Perspectives*, 2(1), 33-50.
- Lay, J. C. ve Smarick, K. J. (2006). Simulating a senate office: The impact on student knowledge and attitudes. *Journal of Political Science Education*, 2(2), 131-46.
- Leston-Bandeira, C. (2012). Enhancing politics teaching through active learning. c. gormley-heenan s. ve lightfoot (Ed.), *Teaching Politics and International Relations*, (51- 64. ss.) London: Palgrave Macmillan.
- Lightcap, T. (2009). Creating political order: Maintaining student engagement through reacting to the past. *PS: Political Science & Politics*. 42(1),175-179.
- Lunenbergl, M. L. ve Volman, M. (1999). Active learning: Views and actions of students and teachers in basic education. *Teaching and Teacher Education*, 15(4), 431-445.
- Martinez, T. A. (1994). Popular music in the classroom: Teaching race, class, and gender with popular culture. *Teaching Sociology*, 22(3), 260-265.
- McCarthy J. P. ve Anderson, L. (2000). Active learning techniques versus traditional teaching styles: two experiments from history and political science. *Innovative Higher Education*, 24(4), 279-294.
- McMahon, J. (2021). Producing political knowledge: Students as podcasters in the political science classroom. *Journal of Political Science Education*, 17(3), 448-457.
- Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). içerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 273-294.
- Morales Neisa, C. (2008). Using rock music as a teaching-learning tool. *Profile Issues in Teachers Professional Development*, (9), 163-180.
- Neuman, D. (2008). Music & politics in the classroom: Music, politics and protest. *Music and Politics*, 2(2), 1-22.
- Neumann, W. L. (2014). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri. Nitel ve Nicel Yaklaşımlar*. Cilt 2. (Çev. S. Özge). (7. Baskı). Ankara: Yayın Odası Kitap.
- O'Meara, P. (1976). The Use of Full-Length Commercial Films in Political Science Undergraduate Education. *Teaching Political Science*, 3(2), 215-221.
- Ön Kahveci, G. S. (2019). Tanıtma: Marina MacKay, Roman Nedir? İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 2018. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 17, 670-673.
- Öztürk, E. (2021). Romanın toplumsal bilgi ve deneyim kaynağı olarak niteliği üzerine bir sorgulama. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 38(2), 491-507.
- Özüdoğru, G. ve Çakır, H. (2014). Öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri kullanımında öğretmen adaylarına model olma farkındalıklarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 207-226
- Paslıoğlu Yurtsever, C., Keleş, E. E. ve Ermihan, E. (2022). Notalarla uluslararası ilişkileri öğrenmek: müziğin yeni öğretim tekniklerindeki rolü. *Academicus*. 28.09.2022. <https://tracademicus.wordpress.com/2022/09/28/notalarla-uluslararasi-iliskileri-ogrenmek-muzigin-yeni-ogretim-tekniklerindeki-rolu/>. E. T. 02.03.2024.
- Pollock, P. H., Hamann, K. ve Wilson, B. M. (2011). Learning through discussions: comparing the benefits of small-group and large-class settings. *Journal of Political Science Education*, 7(1), 48-64.

- Powner, L. ve Allendoerfer, M. (2008). Evaluating hypotheses about active learning. *International Studies Perspectives*, 9(1), 75-89.
- Pratton, J. ve Hales, L. W. (1986). The effects of active participation on student learning. *The Journal of Educational Research*, 79(4), 210-215.
- Purcell, M. A. (2020). Teaching PSC to Gen Z. *Journal of Political Science Education*, 16(3), 335-343.
- Ray, S. N. (1986). Political science: Some critical dimensions of an evolving discipline. *The Indian Journal of Political Science*, 47(1), 111-118.
- Roberts, M. (2008). Adventures in podcasting. *Political Science and Politics*, 41(3), 585- 593.
- Rozinski, T. (2015). Using music and lyrics to teach political theory. *PS: Political Science & Politics*, 48(3), 483-487.
- Saban, A. ve Ersoy, A. (2019). *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sallan Gül, S. ve Kahya Nizam, Ö. (2021). Sosyal bilimlerde içerik ve söylem analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 42(Özel sayı 1), 181-198.
- Savage, M. (2006). The musical field. *Cultural Trends*, 15(2-3), 159-174.
- Shellman, S. M. ve Turan, K. (2006). Do simulations enhance student learning? an empirical evaluation of an IR simulation. *Journal of Political Science Education*, 2(1), 19-32.
- Şahin, D. Ç. (2005). Aktif öğretim yöntemlerinden beyin fırtınası yöntemi ve uygulaması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 441-450.
- Şenel, E. A. (2018). Eğitimin temel kavramları. M. Gültekin (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* içinde (1-16. ss.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK, 2023 Temmuz]. Yaşam Kalitesi Modülü, 2022. 24. 07.2023. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yasam-Kalitesi-Modulu-2022-49760> ,16.04.2024.
- Tüzel, E. (2016). Eğitimin Temel Kavramları. A. Uzunöz (Ed.). *Eğitim Bilimine Giriş* içinde (1-20. ss.). Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Ün Açıkgöz, K. (2001). Aktif öğrenme. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 6(1 ve 2), 52-61.
- Valeriano, B. (2013). Teaching Introduction to International Politics with Film. *Journal of Political Science Education*, 9(1), 52-72.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yücel, R. (2020). Podcast'in kısa tarihi: Doğuşu, yükselişi, monetizasyonu. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(2), 1303-1319.
- Waalkes, S. (2003). 'Using film clips as cases to teach the rise and "decline" of the state". *International Studies Perspectives*, 4(2), 156-174.
- White, S. Bloomfield, D. ve Cornu, R. L. (2010). Professional experience in new times: issues and responses to a changing education landscape, *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 38(3), 181-193.



© Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC) license. (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

EXTENDED ABSTRACT

Novel as an Active Learning Method on Political Science Education

1. Introduction

Political science is a field that analyses to understand concepts such as power, authority, and equality, as well as how political systems, governments, political parties, pressure groups, and other political institutions work. It examines the causes and consequences of political behaviors to develop general theories and principles. Therefore, political science education can often be accepted as a teaching and learning process shaped around complex, theoretical, and abstract subjects. Political scientists have researched how political science education should be in the historical process.

In this context, it is crucial for political science education to be accessible, engaging, and interesting active student participation, thereby increasing students' interest in the subject and helping them understand these complex topics more easily while developing their knowledge and skills. Traditional teaching and learning methods, which rely on written sources such as textbooks and articles and are characterized by a passive learning process where the instructor is active and while the learners are passive, have come questioned. This model doesn't promote collaboration between students and instructors. Conversely, active learning methods, where students are engaged in the learning process and share it with the instructor, feeling like as a part of the process. Active learning methods are used in both social and natural sciences, from geography and literature to music and chemistry. It is widely accepted that using active teaching methods, as opposed to traditional methods, makes theoretical and abstract subjects more comprehensible (White et al., 2010). One of the most important learning outcomes of political science education is to enable students to analyses the relationship between the political system and society using certain conceptual tools. In order to achieve this, it is very important to use educational and instructional materials that position students as active components of the learning process rather than passive listeners. So, can active learning methods be utilized in political science education? In recent years, simulations have been one of the most discussed active learning methods in political science education. Following simulations are other methods such as music, films, documentaries, and games. With digitalization, young people who are exposed to smartphones, tablets, computers, and AI-supported applications prefer to use these tools to access information. In this context, it can be said that technology-based teaching and learning techniques are becoming more widespread today. While digitalization facilitates quick access to information, it negatively affects text literacy. Additionally, university instructors' ability to use technology in their course materials depends on the technological infrastructure of their institutions. Therefore, this study examines the potential of using novels, as written materials that do not require a technological infrastructure, as active learning methods in political science education.

2. Data Set and Method

The data for this study, which studies qualitative research methods, are based on focus group interviews. A purposive sampling method was used to determine the sample. The sample consists of 7 students registered for the master's program in Political Science and Public Administration with a thesis at Burdur Mehmet Akif Ersoy University Institute of Social Sciences during the fall semesters of 2022-2023 and 2023-2024, who are registered for the course titled "The class and social inequalities" taught by the author. Semi-structured interview forms were used during the interviews. The interview form was prepared by the author considering the studies in the relevant field in the literature. Focus group interviews were conducted with two separate groups at different times. Students registered for the 2022-2023 period were coded as Group A, and students registered for the 2023-2024 fall semester were coded as Group B. Group A consists of 3 students, including

one female; Group B consists of 4 students, including two males. The reason for conducting two different focus group interviews is to ensure that students answer the questions comfortably and confidently in a setting with their peers. In this context, the interview with Group A was conducted on 23.02.2024 and lasted one hour. To make the students feel comfortable, the interview was conducted in a classroom where they had previously attended lessons. The second interview with the students in Group B was conducted on 13.03.2024 and lasted 39 minutes. To ensure the comfort of the students in Group B, the interviews were conducted in the researcher's office.

3. Empirical Findings

The findings of the research indicate that having students present the novels they read and analyze based on the theories and concepts learned in class positively affects their learning processes. Although reading novels is considered one of the daily life practices of individuals, it should be regarded as an active learning method that offers significant opportunities for learning political and social-themed information. The students expressed that traditional learning methods were widely used during their undergraduate and graduate education. While, they noted that reading scientific textbooks did not facilitate learning, while using both written and visual materials such as watching films, organizing trips, watching documentaries, and reading novels and stories made it easier to understand the concepts and themes discussed in class.

4. Discussion and Conclusion

Digitalization has increased its impact in every field, and in this period we live in, the field of education and training has also taken its share from this process and teaching materials are being tried to be shaped on this axis. Especially with the inclusion of artificial intelligence applications in the education process, traditional learning methods have been questioned. It is accepted in research that Generation Z prefers internet-based applications that will provide faster and anywhere access to information instead of reading books. It is argued that traditional learning methods, in which written sources such as textbooks and articles are frequently used, lead students to a passive position in the learning process, and alternative learning methods are expected to be developed that will enable students to take an active role in the learning process by utilizing the opportunities of technology. Practices such as watching movies, simulations, games, music analysis, listening to podcasts, etc., which can be considered as active learning methods, have been frequently used in the field of education in recent years. While, there is no doubt that in order for these tools to be included in the lessons and to be used actively, the relevant educational institutions need to have a technological infrastructure. In this axis, the issue of whether novels can be used as an active learning method that does not require any technological infrastructure has been the problematic of this research. This research on novel reading found that supporting novel readings with presentations in political science education is a method that can contribute to students' active participation in the learning process.